

Cháy chung cư chết hơn 1/3 cư dân- trách nhiệm từ đâu?

Diễm Thi, RFA

13/9/2023

Cháy chung cư mini ở Hà Nội đêm 12/9/2023

🔍 AFP

Vào nửa đêm 12 tháng 9 năm 2023, một chung cư mini chín tầng ở Hà Nội bị cháy làm chết 1/3 cư dân nơi đây khiến câu chuyện về phòng cháy, chữa cháy tại các chung cư khắp cả nước nóng lên.

Ngày ngày hôm sau, Cơ quan Điều tra thuộc Công an Hà Nội ra quyết định khởi tố vụ án, khởi tố bị can và lệnh bắt bị can để tạm giam 4 tháng đối với chủ tòa nhà. Nhiều người cho rằng, trách nhiệm không chỉ do chủ tòa nhà mà do nhiều phía liên quan, không loại trừ có tiêu cực.

Ông Nguyễn Đăng Quang, một kỹ sư xây dựng những công trình lớn, nói với RFA sáng 13 tháng 9:

“Bất kỳ dự án nhà cao tầng nào, một trong những nội dung bắt buộc phải có là phương án phòng cháy chữa cháy, và phải được cơ quan phòng cháy chữa cháy, cụ thể ở đây là Sở Công an ở quy mô nhỏ và Bộ Công an ở quy mô lớn, thẩm định phương án đó. Họ phải đồng ý phê duyệt phương án phòng cháy chữa cháy thì dự án đó mới được phê duyệt.

Tức là phải có phương án phòng cháy chữa cháy để bảo đảm an toàn khi có sự cố xảy ra. Không phải chờ cho đến khi xảy ra cháy nổ thì cảnh sát phòng cháy chữa cháy mới đem vòi rồng, đem xe chữa lửa tới.

Nhưng nhiều dự án, chủ đầu tư muốn kéo chi phí đầu tư xuống thấp, rồi cơ quan cấp phép là cảnh sát về phòng cháy chữa cháy ăn rở với nhau, nhận tiền rồi ngậm miệng cho qua. Đến khi có sự cố xảy ra thì mới lôi ra hàng loạt bất cập của công trình.”

Vụ cháy chung cư mini ở Hà Nội khiến dư luận nhớ lại vụ cháy Carina Plaza ở TP.HCM khiến 13 người chết và 72 người bị thương cách đây năm năm, hay vụ cháy quán karaoke An Phú tại tỉnh Bình Dương mới năm ngoái, làm chết 32 người và 17 người bị thương. Ở Hà Nội thì có quán Karaoke ISIS cháy làm chết 3 cảnh sát Phòng cháy chữa cháy,

Nguyên nhân các vụ cháy làm chết nhiều người được kết luận do hệ thống phòng cháy, chữa cháy (chuông báo cháy, vòi phun nước) không hoạt động; không có phương tiện cứu nạn tại chỗ.

Năm năm sau vụ cháy Carina Plaza ở quận 8, chỉ có hai người bị đưa ra xét xử. Một người là chủ đầu tư Carina Plaza và một người là trưởng ban quản lý. Cả hai bị xét xử về tội “Vi phạm quy định về phòng cháy chữa cháy” theo khoản 3 Điều 313 Bộ luật Hình sự.

Sở dĩ phải mất đến năm năm vì tòa yêu cầu điều tra bổ sung làm rõ trách nhiệm của nhiều đơn vị cá nhân có liên quan, trong đó có cán bộ quản lý địa bàn thuộc phòng cháy chữa cháy Công an Quận 8. Tuy nhiên, Công an TP. HCM và Viện kiểm sát vẫn giữ nguyên quan điểm xác định trách nhiệm thuộc về chủ đầu tư và trưởng ban quản lý.

Ông Đinh Kim Phúc, một cư dân ở TP.HCM nêu quan điểm của mình với RFA về những vụ cháy do vi phạm nguyên tắc phòng cháy chữa cháy ở Việt Nam:

“Kể từ sau vụ cháy nổ ở Trung tâm Thương mại Sài Gòn cách đây hơn 20 năm, vấn đề cháy nổ đã trở thành hồi chuông báo động cho các khu dân cư. Về phía nhà nước họ cũng có rất nhiều văn bản và chỉ đạo liên tục về vấn đề phòng chống cháy nổ. Nhưng cấp thừa hành như thế nào thì phải xem lại.

Một người dân chỉ cần kê một chiếc xe ba gác chở 5 tấn cát, 2 bao xi măng là đô thị đã bu lại để xem coi có giấy phép sửa chữa, xây dựng hay không. Trước hiên nhà chỉ cần xây cái bậc để dẫn xe lên xuống thì đô thị đã lại hoạnh hợ. Đằng này, chung cư mới bị cháy với 56 người chết trên tổng số 146 cư dân ở đó, giấy phép xây dựng được cấp năm 2015 chỉ cho phép cất 6 tầng nhưng chủ nhà cất lên 9 tầng. Nhưng từ UBND phường, quận cho tới thành phố không ai biết. Rồi công tác kiểm tra về phòng chống cháy nổ như thế nào, cửa thoát hiểm ra sao, hệ thống thông gió như thế nào không ai biết.

Tôi nghĩ rằng, Đảng và Nhà nước cần nhìn lại cách quản lý của mình, cách vận hành của mình trong bộ máy chính quyền như thế nào trong thời gian qua.”

Người dân lập bàn thờ trước chung cư bị cháy. Ảnh chụp hôm 13/9/2023. AFP

Sau hai vụ cháy quán karaoke tại tỉnh Bình Dương và Hà Nội, các cơ quan chức năng đã có cuộc tổng rà soát về an toàn phòng cháy chữa cháy trên toàn quốc đối với các cơ sở kinh doanh karaoke, quán bar, vũ trường. Lực lượng chức năng đã căn cứ vào các tiêu chuẩn Phòng cháy chữa cháy đóng cửa hàng loạt các cơ sở có nguy cơ gây cháy nổ cao, tạm đình chỉ hoạt động một số cơ sở chưa bảo đảm hoạt động phòng cháy chữa cháy...

Nhiều người cho rằng, cách quản lý của nhà nước là “mất bò mới lo làm chuồng. Bà Hồng Thanh, một người chuyên thiết kế nội thất cho các văn phòng ở TP.HCM nói với RFA sáng 13 tháng 9 năm 2023:

“Chính quyền họ vẫn ra quy định trong xây dựng nhưng mà luật pháp của Việt Nam không nghiêm. Quan chức thì ăn tiền đút lót nên vẫn cho xây dù không bảo đảm an toàn về phòng cháy chữa cháy.

Rồi chủ nhà tiết kiệm diện tích đất, ban công không có lối thoát hiểm, không có hệ thống phòng cháy chữa cháy. Ở Việt Nam nhiều lắm.

Tư nhân có miếng đất rộng chừng một ngàn, hai ngàn mét vuông là họ cho xây những căn nhà cấp bốn, những dãy nhà trọ cho sinh viên, cho người nhập cư thuê. Xây xong có người đến phạt, đút tiền là xong. Cả bọn địa chính, tài nguyên môi trường cũng đến kiểm tra, ăn đút lót là xong. Ăn hối lộ và ăn đút lót đã trở thành cơ chế của chế độ này rồi. Bất cứ người dân Việt Nam nào đều biết điều đó. Người ta đó là ‘làm luật’.

Bà Thanh nói thêm, rất nhiều vụ mà chính người giám sát công trình nhận hối lộ của bên thi công để bỏ qua một số công đoạn kỹ thuật.

Một trong những vụ được bà Thanh nhắc đến là vụ bà Nguyễn Thị Kim Anh, từng là Phó trưởng phòng Phòng chống tham nhũng - Thanh tra Bộ Xây dựng.

Theo truyền thông nhà nước, bà Kim Anh được Bộ Xây dựng giao làm Trưởng Đoàn thanh tra với trách nhiệm chỉ đạo, điều hành hoạt động của Đoàn thanh tra tuân thủ đúng thủ tục, thẩm quyền, bảo đảm chính xác, khách quan, dân chủ nhằm phát hiện sơ hở trong cơ chế quản lý, chính sách, pháp luật để kiến nghị với cơ quan nhà nước có thẩm quyền biện pháp khắc phục.

Tuy nhiên, bà Kim Anh bất chấp pháp luật, không thực hiện đúng trách nhiệm được giao và nhận hối lộ hơn 1,3 tỷ đồng.

<https://www.rfa.org/vietnamese>